

Názov výstavy: Braňo Jánoš – Príbeh krajiny / Kresby 1987 – 2022
Kurátor: Michal Čajka
Organizátor: Oravská galéria v Dolnom Kubíne, s krajskou pôsobnosťou pre ŽSK
Trvanie výstavy: 26.5. - 10.9.2023
Miesto konania: Koridor, Župný dom v Dolnom Kubíne

Výtvarné dielo banskoštiavnického rodáka Braňa Jánoša sa dá vo všeobecnej rovine charakterizovať slovami poctivosť, pravdivosť, minucióznosť, dôkladnosť a umeleckoremeselná zručnosť. Hlavný prúd jeho tvorby, jeho závesné obrazy, pri ktorých využíva kombinovanú techniku, sú okrem týchto atribútov poznačené aj ďalšími aspektami jeho tvorivosti, ktorými sú fantázia, snivosť, magickosť, zmysel pre zdobnosť, výpravnosť, aplikovanie symbolických odkazov a významových vrstiev. Obsahom výstavy Príbeh krajiny, s podtitulom Kresby 1987 – 2022, je o niečo menej známa oblasť tvorby Braňa Jánoša, ktorou je jeho kresba.

Osobný príbeh Braňa Jánoša je cestou za umeleckou slobodou, cestou za objavovaním, spoznávaním, pochopením a napokon umeleckou interpretáciou. Je to človek, ktorý hlbavo vníma svet okolo seba, informuje sa o ňom a premýšľa nad ním. S maliarskymi potrebami vstupuje do krajiny, nachádza vhodné témy, trpezlivo čaká na ideálnu atmosféru a túto situáciu výtvarne spracuje. Buď pri tom uprednostní realistické zobrazenie, alebo námet umelecky prerozpráva. Práve krajina vo všeobecnom zmysle slova je jednou z hlavných tém, ktorým sa vo svojej tvorbe Braňo Jánoš venuje. Medzi ďalšie preferované motívy patrí portrét, ako aj odkazy na historickú architektúru, prípadne historické témy všeobecne.

Výstava Príbeh krajiny sa venuje, ako to už napovedá jej samotný názov, dominantne motívom krajiny. Pod krajinou rozumieme nielen prírodné scenérie, ale krajinu kultúrnu, krajinu urbánnu aj rurálnu, zaplnenú historickými architektúrami. Geograficky dominujú štyri konkrétne miesta: prostredie stredoslovenských banských miest (Banská Štiavnica, Špania Dolina), teda krajina, z ktorej autor pochádza. Rovnako veľký priestor v tvorbe venuje Orave, t. j. krajine, ktorú si umelec vybral za svoj druhý domov. V súčasnosti sa autor zamerá aj na nevelkú hontiansku dedinku Lišov. Kolekciu vystavených diel dopĺňajú kresby, ktoré vznikli pri umelcových pobytoch v Taliansku (Benátky, Verona).

Na výstave sú Jánošove kresby po prvýkrát prezentované verejnosti. Napriek ich achromatickosti, čo je daň za použité kresliarske techniky, môžeme vidieť skutočné kresliarske majstrovstvo Braňa Jánoša. Bravúrna práca s detailom, schopnosť zachytiť svetelnú náladu, je znásobená skutočnosťou, že práce vytvoril priamo v plenéri, často v náročných podmienkach. K jednotlivým obľúbeným lokalitám sa umelec vracia a vníma rozsiahle zmeny, ktorým sú vystavené. Kolekcia kresieb dokumentuje viac ako tri desaťročia tvorby umelca s ťažiskom najmä v 90. rokoch 20. storočia.

Výstavou Príbeh krajiny sa Braňo Jánoš prihovára k divákovi ako úprimný kronikár, ktorý svojim precíznym umením podáva svedectvo o krajinných scenériách, častokrát dnes už neexistujúcich, prípadne zásadným spôsobom zmenených. Pri pohľade na jeho kresby si tak môžeme položiť zásadnú otázku. Akým spôsobom pristupujeme k svojmu okoliu, ku krajine, v ktorej žijeme? Sme dostatočne zodpovední a vieme krajinu spravovať správne? Alebo sme zlí hospodári a po tej našej krajine ostanú iba umelecké výpovede podobné tým, ktoré sú prezentované na tejto výstave.

Braňo Jánoš

(*12. august 1963, Banská Štiavnica)

V roku 1982 absolvoval Strednú umelecko-priemyselnú školu v Kremnici. Pracoval ako konzervátor v Oravskom múzeu P. O. Hviezdoslava priamo na Oravskom hrade, neskôr sa zamestnal v rovnakej pracovnej pozícii v Oravskej galérii v Dolnom Kubíne. Od roku 1996 sa začal venovať umeniu profesionálne ako výtvarník v slobodnom povolaní. Venuje sa komornej tvorbe, ako aj monumentálnym prácam v architektúre. Svoju tvorbu vystavoval na Slovensku aj v zahraničí (Poľsko, Čechy). V roku 2020 spolu s Ferom Liptákom vystavoval v Lišove, v roku 2011 vystavoval spoločne s Pavlom Hammelom v Oravskej galérii, v roku 2017 si spoluprácu zopakovali v nitrianskej Synagóge. Jeho diela sú zastúpené v niekoľkých domácich aj zahraničných zbierkach. Žije a tvorí vo Vyšnom Kubíne na Orave a v obci Lišov v okrese Krupina.

Kontakt: Oravská galéria v Dolnom Kubíne
Hviezdoslavovo námestie 11, 026 01 Dolný Kubín
GPS: N49°12'25.64" E19°17'48.25"
telefón: +421 43 586 3212
e-mail: orgaldk@vuczilina.sk
www.oravskagaléria.sk
Facebook: Oravská galéria v Dolnom Kubíne